

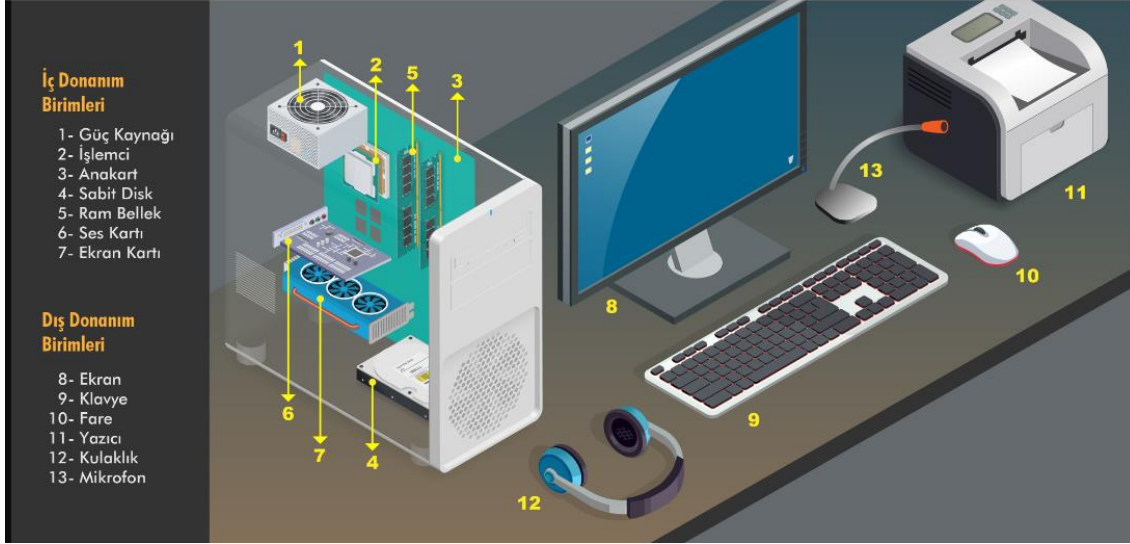
BİLGİSAYARIMDA GÖRDÜKLERİM, GÖRMEDİKLERİM

Donanım

Bir bilgisayar sistemini oluşturan ve fiziksel olarak dokunulabilen araçların tümüne donanım denir.

İç Donanım Birimleri (Dahili Donanım): Bir bilgisayarın içerisinde yer alan ve anakarta doğrudan ya da kabloyla bağlı olan donanım birimlerine iç donanım birimleri adı verilir.

Dış Donanım Birimleri (Harici Donanım): Bilgisayara kablolu ya da kablosuz olarak dışarıdan bağlı olan giriş/çıkış ve depolama araçlarının tamamına dış donanım birimleri denir.

İç Donanım Birimleri

- 1- Güç Kaynağı
- 2- İşlemci
- 3- Anakart
- 4- Sabit Disk
- 5- Ram Bellek
- 6- Ses Kartı
- 7- Ekran Kartı

Dış Donanım Birimleri

- 8- Ekran
- 9- Klavye
- 10- Fare
- 11- Yazıcı
- 12- Kulaklık
- 13- Mikrofon

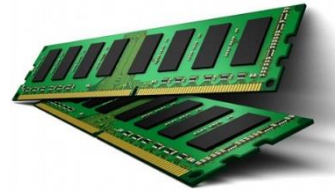
Güç Kaynağı: Bilgisayar için gerekli elektriği sağlayan ve bilgisayar parçalarına dağıtan donanım parçasıdır.

İşlemci: Bilgisayarın beyni diyebileceğimiz donanım parçasıdır. Problemleri çözer işlemleri yapar.

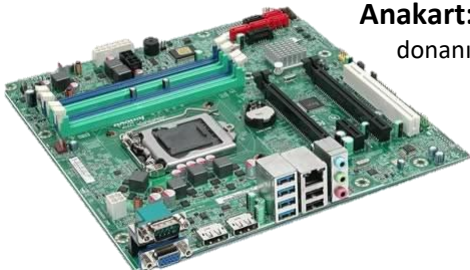

Sabit Disk : Bilgisayarda, verilerin kalıcı olarak depolanmasını ve istenildiğinde silinebilmesini sağlayan donanım parçasıdır.

Ram Bellek: Kullanıcının bilgisayar üzerinde çalışması sırasında yaptığı işlemlere ait verilerin geçici olarak tutulduğu donanım parçasıdır. Bilgisayar kapatıldığında ram içerisindeki tüm veriler silinmektedir.

Anakart: Bilgisayarın tüm donanım birimleri arasında iletişimi sağlayan donanım parçasıdır.

Ses ve video kartı: Ses ve video gibi içeriklerin bilgisayarda gösterilmesi ve düzenlenebilmesi için kullanılır.

Ekran (Monitör): Bilgisayarda yaptığımız işlemleri görmemizi sağlar.

Klavye: Üzerindeki tuşlar yardımıyla bilgisayara metin türünden veri girişinin yapılmasını sağlar.

Fare: Seçim yapmamızı sağlayan bilgisayar parçasıdır.

Yazıcı: Bilgisayarda hazırlanan dokümanların kâğıt üzerinde çıktısının alınabilmesi için kullanılır.

Kulaklık ve Hoperlör: Sesin bilgisayardan dışarıya aktarılabilmesi için hoparlör ve kulaklık kullanılır.

Bilgisayar donanımlarının **giriş mi? çıkış mı?** olduğunu hatırlayalım...

** bilgisayara bilgi girişi yapılması için giriş donanımları, bilgisayardaki bilgilerin çıkışı için çıkış donanımları kullanılır. İçerisinde dosya (müzik video gibi) taşıyabildiğimiz donanımlar ise hem giriş hem çıkıştır.

GİRİŞ	GİRİŞ ve ÇIKIŞ	ÇIKIŞ
1. Klavye	1. Usb bellek	1. Yazıcı
2. Dokunmatik Ekran	2. CD	2. Bilgisayar Ekranı
3. Mikrofon		3. Kulaklık
4. Joystick		4. Hoperlor
5. Tarayıcı		5. Faks
6. Webcam		
7. Modem		
8. Dijital Kamera		

Yazılım: Bilgisayar donanımının istenilen amaçlar doğrultusunda

çalıştırılmasıyla kullanıcının bilgisayarda istediği işlemleri yapabilmesini sağlayan **programlardır.**

İşletim Sistemi Yazılımları: Bilgisayarın yönetimini sağlayan bilgisayar ve kullanıcı arasındaki arayüz programlarıdır. Bilgisayarlarda WINDOWS Telefonlarda ise ANDROID en çok kullanılan işletim sistemidir.

DOSYA YÖNETİMİ

Dosya Nedir?

Bilgisayarda resimler ve diğer tüm bilgiler(videolar, belgeler, notlar..) dosyadır. Her dosyanın bir adı ve uzantısı vardır.

bisikletresmi.jpg

Yandaki örnekte de görüldüğü gibi dosyanın adı ve uzantısı nokta işareti ile de birbirinden ayrılır.

Dosya adı: Genellikle örnekte de olduğu gibi o dosyanın içindeki bilgiyi çağrıştıracak şekilde dosyayı hazırlayan kişi tarafından yazılır. "Bisikletresmi" burada **dosya adıdır**.

Nokta işareti: Dosya adı ile dosya uzantısını ayırmak için kullanılan ayraç görevini görür. Nokta işareti önemlidir ve genelde dosyanın hazırlandığı program tarafından otomatik konur.

Dosya uzantısı: Dosyaların bilgisayar üzerinden tanınması dosya uzantısı ile olur. Bilgisayar bir dosyayı açmadan önce dosya uzantısına bakar ve resim ise resim programı ile, yazı ise kelime işlemci ile açar.

Dosya Uzantıları

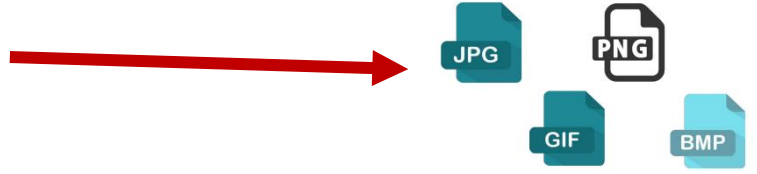
Resim dosyası uzantıları ... (.jpg, .gif, .png, .bmp vb.)

Ses dosyası uzantıları ... (.mp3, .wma, .wav, .aac vb.)

Video dosyası uzantıları ... (.avi, .wmv, .mpg, .mov vb.)

Belge dosyası uzantıları ... (.txt, .doc, .docx, pdf vb.)

Diğer dosya uzantıları ... (".html": internet dosyaları, ".swf": flash(flaş) animasyon dosyaları, ".exe": uygulama dosyaları, ".rar": sıkıştırılmış dosyalar)

Klasör Nedir?

Bilgisayarımızda dosyalarımızı (mp3, film dosyası gibi) **klasörler** içerisine atarak düzen sağlarız.

ETİK - İNTERNET ETİĞİ

Etik Nedir?

Etik; doğru ile yanlış, haklı ile haksız, iyi ile kötüyü, adil ile adil olmayı ayırt etmek, bunun sonucunda da doğru, haklı, iyi ve adil olduğuna inandığımız şeyleri yapmaktır.

İnternet Etiği: İnternet üzerinde iletişimde bulunurken doğru ve ahlaki olan davranışlarla, yanlış ve ahlaki olmayan davranışları belirleyen kurallar bütünüdür. İnternet etiği, gerçek hayatta insanlara gösterdiğiniz saygı ve nezaketin İnternet ortamında da gösterilmesidir.

- İnternet'i insanlara zarar vermek için kullanmamalıyız.
- Başkalarının İnternet'te yaptığı çalışmalara engel olmamalıyız.
- Başkalarının gizli ve kişisel dosyalarına İnternet yoluyla ulaşmamalıyız.
- İnternet ortamında oluşturulmuş sahte bilgileri yalancı şahit olarak kullanmamalıyız.
- Ücretini ödemediğimiz yazılımları kopyalayıp kendi malımız gibi kullanmamalıyız.

Etik olmayan davranış örnekleri..

- İnternet'i insanlara zarar vermek amacıyla kullanmak.
- Proje ödevimizi hazırlarken tüm bilgiyi İnternet sitelerinden almak.
- Arkadaşımızın çektiği fotoğrafı İnternet'te kendimizin gibi göstermek.
- Arkadaşımızın yalnızca bizimle paylaştığı özel bilgilerini İnternet'te paylaşmak.
- Kişisel verileri izinsiz kopyalamak ve dağıtmak.
- Parasını ödemediğimiz yazılımları kopyalayıp kendi malımız gibi kullanmak.
- Sahte içerik hazırlayarak kullanıcıları yanıltmak.
- Genel ahlaka aykırı içerik oluşturmak ve yaymak.
- Komşumuzun kablolu ağını izinsiz kullanarak film indirmek.

DİJİTAL YURTTAŞLIK

Hepimiz bu ülkede yaşayan ve eşit haklara sahip vatandaşlar yani yurttaşlarız. Birlikte yaşayan yurttaşlar olarak, bazı toplumsal kurallara ya da yasaların belirlediği kurallara uymak zorundayız.

Yalan söylememek, hırsızlık yapmamak, dolandırıcılık yapmamak, hakaret etmemek, trafik kurallarına uymak, nezaket kurallarına uymak, sıraya girmek, çevreyi korumak ve kirletmemek, başkalarının haklarına saygı duymak, doğaya saygı duymak gibi...

İnternet aracılığı ile dünyanın dört bir yanından birbirine bağlanan insanlar aynı çevrimiçi ortamı paylaşırlar. Tıpkı, bizim aynı ülkeyi, aynı şehri paylaştığımız gibi. Buna dijital ya da siber dünya da diyebiliriz. Ve

çevrimiçi ortamda da, gerçek hayatta olduğu gibi bazı kurallar vardır. Dijital ortamı paylaşan herkesin bu kurallara uyması beklenir. İşte buna da "dijital yurttaşlık" diyoruz. Yani, gerçek hayatta uymamız gereken tüm kurallara İnternet'te gezinirken de uymamız gerekir.

*Eğer, dijital yurttaşlık kurallarına uymaz isek, **zorbalık** yapmış oluruz. **Dijital zorba olmamak için** uzak durmamız gereken davranışları hiç unutmamalıyız:*

- Başkalarına hoşlarına gitmeyecek sözler söylemek,
- Başkalarının kişisel bilgilerini yayınlamakla tehdit etmek,
- Onur kırıcı sözler söylemek,
- İzinsiz bir şekilde, başkasına ait bir içeriği ve fotoğrafı kullanmak/yayınlamak,
- Kaba sözler içeren mesajlar göndermek, yorumlar yapmak,
- Doğru olmayan bilgiler ile profiller oluşturmak ve bu profiller üzerinden paylaşımlar yapmak,
- Gerçek dışı bilgiler yaymak,
- Başkalarının şifre ve kişisel bilgilerinin gizliliğine saygı duymamak ve bu tür bilgileri ele geçirmeye çalışmak....

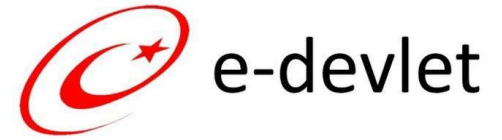
Dijital yurttaşlığın 9 boyutu..

- Dijital Erişim:** Bireyin, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanıldığı araçlardan kendi amaçları doğrultusunda yararlanabilmesidir. "TEKNOLOJİYİ KULLANABİLMESİ"
- Dijital Ticaret:** İnternet'ten güvenli bir şekilde alışveriş yapabilmeli, internetten yapılan alışverişin risklerini bilmeli ve yanıltıcı içeriklere karşı dikkatli olmalıdır.
- Dijital İletişim:** İnternet'te konuştuğu, paylaşımında bulunduğu diğer kişilerle saygılı bir iletişim kurabilmeli, İnternet ortamında kişisel bilgilerinin gizliliğini kötü niyetli insanlardan koruyabilmelidir.
- Dijital Okuryazarlık:** Akıllı telefonlar, tabletler ve bilgisayarları kullanarak bilgiye ulaşabilmeli, bilgiyi üretebilmeli ve paylaşabilmelidir.
- Dijital Etik:** Gerçek yaşamda olduğu gibi İnternet'te de etik değerlere saygılı olmalı, ahlak çerçevesinde yapması gereken davranışlar sergilemelidir.
- Dijital Kanun:** Gerçek hayatta suç olan tüm davranışların İnternet'te de yapılmasının suç olduğunu bilir, buna uymayanları ilgili birimlere bildirir.
- Dijital Hak ve Sorumluluklar:** İnternet'te kendisine yapılmasını istemediği davranışları başkalarına da yapmamalıdır. Başkalarının içeriklerini izinsiz kullanmamalıdır.
- Dijital Sağlık:** Bilişim teknolojilerini ve İnternet'i kullanırken fiziksel ve zihinsel sağlığını korumalı, bağımlılık derecesinde kullanımdan kaçınılmalıdır.
- Dijital Güvenlik:** Kişisel bilgi güvenliğine İnternet üstünde oldukça dikkat etmeli ve İnternet ortamında gezindiği sayfaların güvenilirliğine dikkat etmelidir.

e-Devlet; vatandaşlara devlet tarafından verilen hizmetlerin internet ortamında sunulması demektir.

e-Devlet'in Yararları..

- Zamandan kazanç sağlanır,
- Maliyet düşer, verimlilik, hayat kalitesi ve memnuniyet artar,
- Kâğıt ihtiyacı ve kullanımı azalır,
- Var olan bilgilere istediğiniz yer ve ortamda ulaşmayı sağlar.
- Hem devlet hem de vatandaş için karar almada kolaylık ve hız sağlanır.

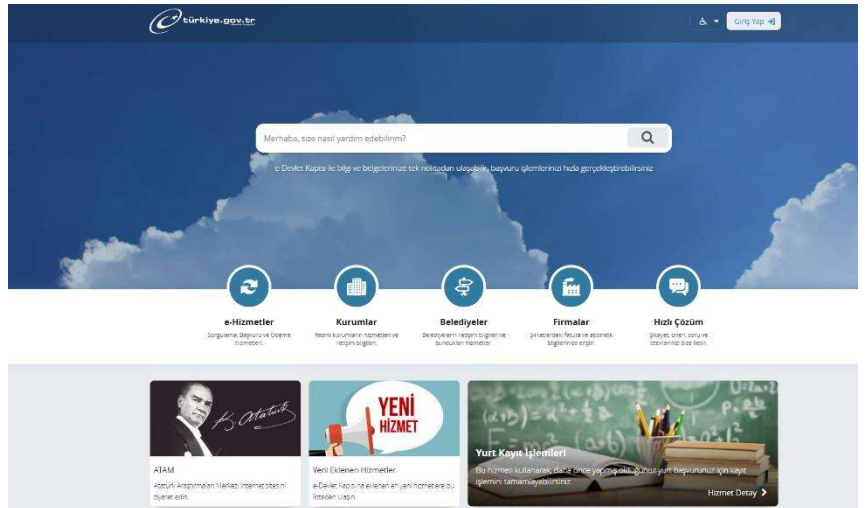

E- devlet şifresi... PTT müdürlüklerinden veya PTT şubelerinden e-devlet şifresi alınmalıdır. Şifre almak için kendimiz başvuru yapmalıyız. Başvuru esnasında üzerinde T.C. Kimlik No yazılı olan nüfus cüzdanımız yanımızda olmalıdır.

e- devlet hizmetlerinden e-okul ile öğrenciler;

- Güncel duyuruları takip edebilirler.
- Devamsızlık, not, haftalık ders programı, sınav tarihleri, aldığı belgeler, okuduğu kitaplar, davranış notu, yılsonu notları ve sağlıkla ilgili fiziksel uygunluk karnesi gibi kişisel bilgilerine anlık olarak ulaşabilirler.

"İnternetteki diğer tüm bilgiler gibi, internette paylaştığımız her bilgi de internette sürekli kalabilir. İnternet herkese açıktır ve dünyadaki herkes bu bilgileri takip edebilir. Paylaştığımız her şey bir gün karşımıza yeniden çıkabilir. İnternette bizimle ilgili her şey iz bırakır." İşte biz buna **dijital ayak izi** diyoruz.

GİZLİ ve GÜVENLİ Mİ?

- Günlük yaşamınızda bir başkası tarafından erişilmesini istemediğiniz kişisel eşyalarınız var mı?
- Bu eşyalarınız farklı kişilerin eline geçerse ne gibi sonuçlar ortaya çıkabilir?
- Bu eşyalarınızı korumak için neler yapabilirsiniz?

Dijital ortamda güvende tutmamız gereken bilgilerin ve bu bilgilere bir başkasının erişmesi durumunda ortaya çıkabilecek olumsuzluklar vardır. (Dolandırıcılık, hakaret, sahte evrak düzenleme, veri silme - kopyalama - hırsızlık, banka hesaplarına erişme gibi).. Bu sebeple bilgisayar üzerinde kullandığımız hesaplarda şifre kullanımı önemlidir.

Güçlü Şifre Yazma Kuralları..

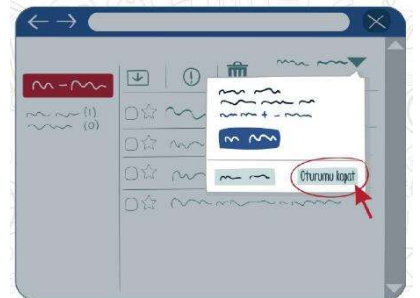
1. En az **8 karakter** kullanın. *********
2. Şifrenize mutlaka sayı, BÜYÜK – küçük harf ve bir sembol ekleyin.
Örneğin; **Bilgisayar** yerine **81LG1S@y@r**
3. Şifre belirlerken unutmayacağınız bir cümle oluşturun.
Örneğin sevdiğiniz bir şarkıda geçen ya da bulduğunuz yeni bir cümleyi şu şekilde kullanabilirsiniz.
'Bugün bayram, erken kalkın çocuklar'
8uGün.8@yr@m!
4. Belirli bir **güvenli parola** bulun. Farklı siteler ya da e-posta adresleriniz için, kullandığınız siteye özel olarak **ek sembol, harf** ya da **sayı** ekleyin.

5. **Sözlükten** alınan bir sözcük kullanmayın.
6. Hiçbir **özel kimlik bilgisi** kullanmayın. (ad soyad, telefon, kimlik numarası, doğum tarihi, okul numarası vb.)
7. **Kolay tahmin edilebilecek** bir parola kullanmayın. (okulun adı, tuttuğunuz takımınız adı, evcil hayvanınızın adı vb.)

Güvenlik ile ilgili Önemli Kurallar

1. Parolanızı düzenli olarak en az 6 ayda bir değiştirin.
2. Arkadaş listenizi ve bilgisayarınızı koruyun.
3. Başkasının bilgisayarında, okulda veya internet kafede kullandığınız bilgisayarda **"Beni Hatırla"** seçeneğini kullanmayın.
4. Oturumunuzu **kapatmayı** unutmayın.
5. Şifrenizin başkası tarafından kullanıldığını düşünüyorsanız, **güvenli doğrulama yolları** ile şifrenizi sıfırlayın.

ÖRNEK PROFİL : Neslihan Bilgili

Ailesi (babası Ahmet, annesi Zeynep, erkek kardeşi Hakan, kız kardeşi Sinem) ile birlikte İstanbul'da oturuyor. Doğum günü 4 Mart 2003. Yürüyüş yapmayı, kitap okumayı, film izlemeyi ve internette zaman geçirmeyi çok seviyor. Kısa bir süre önce Harry Potter ve Sırlar Odası kitabını bitirdi ve bu kitabı çok beğendi! Kısa bir süre önce yeni bir mail hesabı açtı ve hangi parolayı kullanacağını düşünüyor.

Lütfen aşağıdaki parolalar arasında seçim yapmasında ona yardım edin!

PAROLA	DERECESİ	NEDEN
Bilgili	Zayıf	Soyadını kullanır.
AhZe0304	Orta Derece	Babasının ve annesinin isimlerinin ilk iki harfini, ay ve gün olarak doğum tarihini kullanır.
İstanbul	Zayıf	Yaşadığı şehri kullanır.
Masal0304	Orta Derece	En sevdiği kitabın türünü, ay ve gün olarak doğum tarihini kullanır.
NeSINEM2	Orta Derece	Adının ilk harfini, kardeşinin adını ve kardeş sayısını
03041990	Zayıf	Doğum tarihini kullanır.
ki@sh90	Güçlü	"Sahilde kitap okumak" kısaltması ve doğum yılını
N1hknSEV!	Güçlü	"Neslihan kardeşi Hakan'ı çok seviyor." cümlesinin kısaltmasını kullanır.

Siber Tuzakları Nasıl Anlarım?

1. İnternette kimlik bilgilerini isteyen web sitelerine karşı **dikkatli ol**.
2. Bedava hediyelerden, programlardan ve **kazanacağını söyleyen yarışmalardan uzak dur**.
3. Eğlenceli gibi görünen testler, senin hakkında bilgi toplamak için hazırlanmış olabilir. **Bir kez daha düşün**.
4. Unutma! Bilinen markalar veya kurumlar e-posta yoluyla senden parola, kimlik bilgileri gibi kişisel bilgiler **istemez**.
5. Açılır pencerelerle (pop-up) gelen yarışma ve anketlere **katılma**.
6. Şüpheli bulduğun e-postaların içindeki bağlantıya(link) tıklama ve gönderilen dosyayı **açma**.
7. Tanımadığın kişilerden gelen e-postaları açmadan önce, **tekrar düşün**.
8. İçeriği arkadaşlarına da göndermeni isteyen e-postalar seni ve arkadaşlarını riske atabilir. E-postayı sil ve arkadaşlarını **uyar**.
9. Oyun oynamak için, üye olmanı isteyen siteleri önce **dikkatlice incele**.

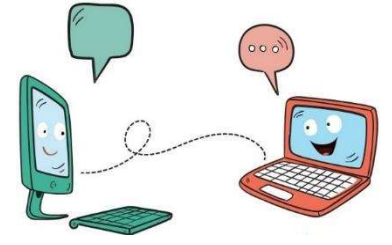

BİLGİ BAĞLARI

Bilgisayar ağı nedir?

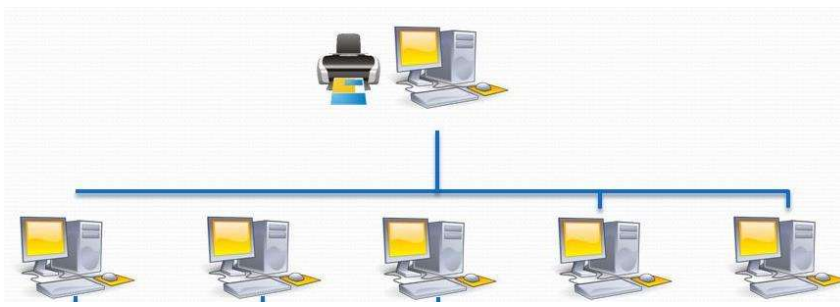
İki ya da daha fazla bilgisayarın bilgi paylaşımı veya iletişimi için bağlanmasıyla oluşan yapıya “bilgisayar ağı” denir.

..okul, hastane, banka, işyerleri, kütüphane gibi yerlerde bilgisayar ağı kullanılır.

Neden bilgisayar ağı kullanılır?

1. **Dosya Paylaşımı:** Müzik, resim, video gibi dosyalar ağ üzerindeki diğer bilgisayarlar ile paylaşılabilir.
2. **Çevre Birimlerin Paylaşımı:** Örneğin yazıcı ağda paylaşılırsa ağda bulunan diğer bilgisayarlarda o yazıcıyı kullanabilir.

3. **Uygulama Yazılımı Paylaşımı:** Birbirleriyle, iletişim kuran yazılım, oyun vs. arasındaki bilgi aktarımı bilgisayar ağı sayesinde gerçekleşir.

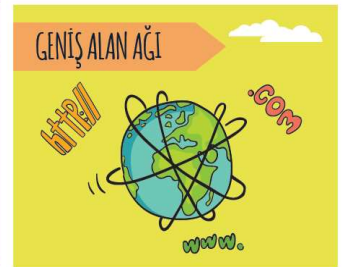
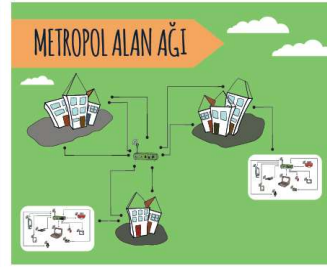
4. **İletişim Kurmak:** Birbirlerinden uzak şehirlerde bulunan insanlar bilgisayar ağlarını kullanarak yazılı veya görüntülü konuşma şeklinde birbirleri ile iletişime geçebilirler.

AĞ TÜRLERİ NELERDİR?

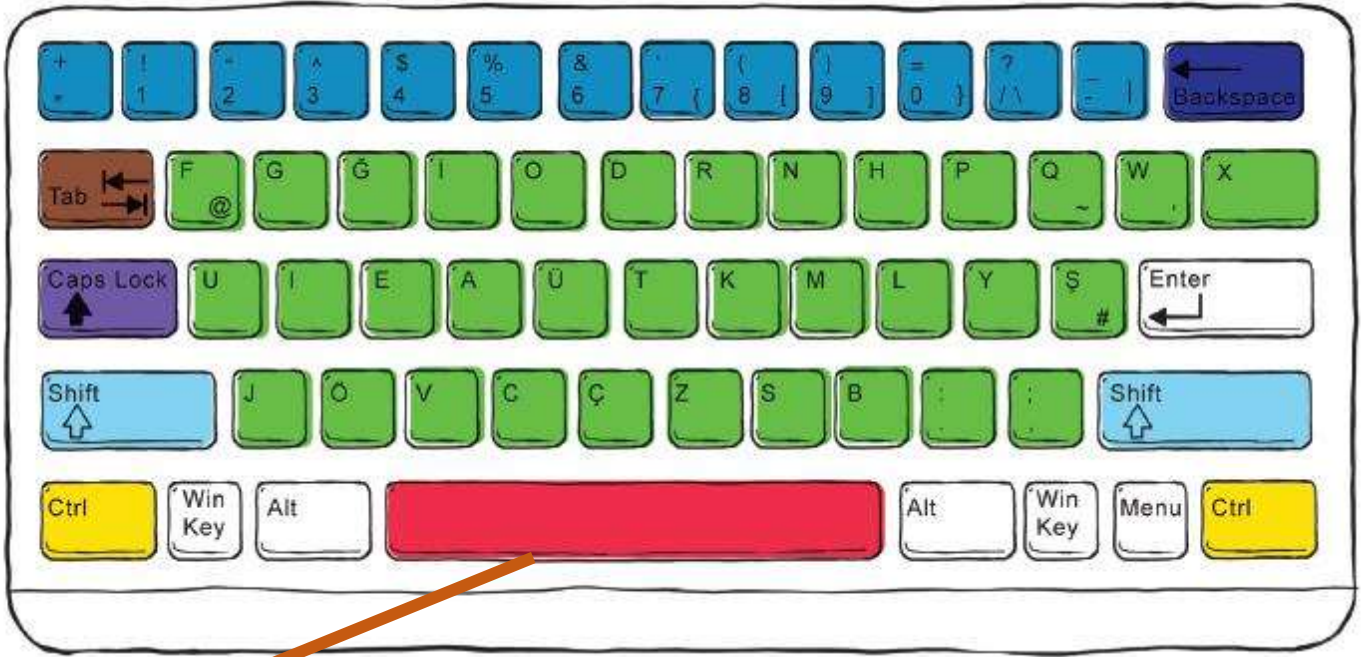
Yerel Alan Ağı: Birbirine yakın mesafedeki; aynı odada veya aynı bina içerisinde bulunan bilgisayarların bağlanmasıyla oluşturulan ağlardır.

Metropol Alan Ağı: Bir şehir ya da geniş bir mekanda bulunan yerel alan ağlarının birbirine bağlanmasıyla oluşan ağ türüdür.

Geniş Alan Ağı: Birbirine çok uzak mesafedeki bilgisayar veya ağların bağlanmasıyla oluşan ağ türüdür.

Klavye Tuşları

Space Bar : Yazı yazarken boşluk bırakmaya yarar.

Enter: Yazı yazarken alt satıra geçmek için kullanılır.

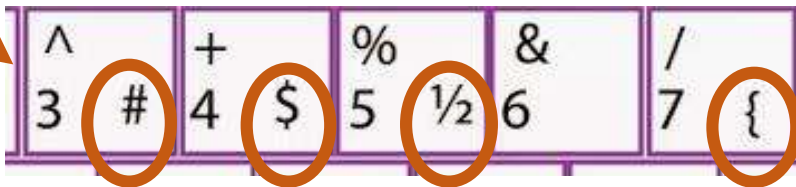
Backspace: Sola(geriye) doğru silmek için kullanılır.

Capslock: Harfleri BÜYÜK / küçük harfe çevirmek için kullanılır.

Shift: Tuşların üzerinde bulunan ikinci karakterlerin yazılmasını sağlar.

Ctrl: Kısayolları kullanmak ve simge seçimi için kullanılan tuş.

AltGr: Tuşların üzerinde bulunan üçüncü karakterlerin yazılmasını sağlar.

Hafıza Ölçü Birimleri

“Hayatta bazı ölçü birimleri vardır. Mesela anneniz size ‘Manavdan elma alıp gelir misin?’ dediğinde siz ‘Kaç kilo almalıyım?’ diye sorarsınız. İşte sizin orada kullandığınız kilo ağırlık ölçü birimidir. Kg, ton gibi.

Bilgisayardaki dosyaların da büyüklüğünü belirtmek için kullanılan ölçü birimleri vardır. Bunlara bilgisayar **hafıza birimleri** denir.”

Bilgisayarda bilgi ve veri saklanabilen ortamlara bellek denir. Bilgilerin depolanacağı birimlerin ne kadar bilgi saklayabileceği bellek kapasiteleri ile ölçülür. En küçük bellek kapasite adı **bit**'tir.

BYTE = 8 bit e eşittir. Bilgisayarların tanıdığı harf, rakam ve özel karakterlerden her biri hafızada 1 baytlık yer kaplar. Yani her bir harfi 1 veya 0 dan oluşan 8 karakterlik(bitlik) karşılığı vardır.

A harfi mesela = **1byte (8 bit)**

8 BİT (BİT) = 1 BYTE (B)

1024 BYTE (B) = 1 KİLOBYTE (KB)

1024 KİLOBYTE (KB) = 1 MEGABYTE (MB)

1024 MEGABYTE (MB) = 1 GİGABYTE (GB)

1024 GİGABYTE (GB) = 1 TERABYTE (TB)

Soru :Flash Bellek 2 GB veri saklayabiliyor.Peki bu bellek kaç MB lık veri saklayabilir?

Cevap: 1 GB = 1024 MB ise
2 GB = 2048 MB tır.

Şeyma tatilde çektiği **100 MB** büyüklüğündeki videolardan bir CD'ye kaç tane kaydedebilir?

Sinan **2GB**'lık flaş belleği içerisinde **512 MB**'lık kaç tane oyun yükleyebilir?

Hafıza kartında **1MB** yer açmak isteyen Sevgi, **128 KB**'lık kaç fotoğrafı silmelidir?

